

Ngima Mar Kristo

Joe Makini

ANG'O EN NGIMA MAR KRISTO?

"Ngima ne onenore, kendo joote mag Yesu ne oneno, kendo ne gineno, kendo ginyisou ngima mosiko ma ne ni kod Wuoro kendo ne onenore ne wan".

"E iye ne nitie ngima, kendo ngima ne en ler mar dhano."

En adier ma osetimore chon ni ng'at moro, Yesu ma ja Nazaret, nodak higni madirom 2,000 mosekalo. Wang'eyo kama ne onyuolee, nying moko kuom joode, kaka ne otho, kendo, ee, ni e iye ne nitie ngima kendo ni en owuon ne en NGIMA. Biro mare ne en ranyisi mar ngima kendo ngimani en mar nyaka chieng'. Ka Kristo nitie, "NGIMA" noweyo bedo mana puonj ma ok nenre mar riekni mag piny. NGIMA ne onenore kaka wuod jalos bao, ma ne wuotho, wuoyo, chamo, nindo, ywak, kendo ohero kendo ma chier mare kuom joma otho ne nyiso ni en ng'at ma ne owacho ni en. Ne owacho kuome owuon niya: "An e yo, adier, kod ngima. Onge ng'ama biro ir Wuoro mak mana kokalo kuoma."

Kristo en ngima kendo ngima en Kristo. Ka in gi ngima mosiko, en nikech in gi Kristo. Ka ok un gi Kristo, ok un gi ngima. Ngima mar adier, ngima mosiko, ma en ngima mar Kristo, en gima duong' molojo bedo mana ni nitie. Ji mang'eny nitie ma pok oyudo "ngima".

E Matayo 5 ndiko mar 3 nyaka 12, wabiro nyiso maber kaka Jakristo onego obed. "Bwe" ka kido nyiso kido moro kendo e kido ka kido, wang'eyo ni ranyisi maber molojo en Yesu owuon. Ka wadwaro bedo kaka Yesu owinjore waluw ranyisi ma kamano e ngima marwa.

SUR MAR 1.

YESU: NG'AT MOLOMO (Mathayo 5 ayat 3).

KIDO: EN ANG'O?

Kido maduong' ahinya e ngima Kristo en bedo gi mwolo ma ng'ato ok nyal ng'eyo. Ang'o momiyo ng'ato nyalo wuok malo kamano mondo odok piny piny kamano mana mondo oreswa kuom ketho ma wan-go ma en adier? Ang'o momiyo Ng'at Maler ne dhi ng'ur mondo olos tiende ng'at ma ng'iewo, ng'at ma kwedo, kod ng'at ma oluor?

Gima opogore gi bedo ng'at ma mwolo en bedo gi paro ma ok kare kata bedo gi nyadhi. Mano e kido maduong' mar paro ma Satan mulo kendo locho. Gima kinde mang'eny ipuonjo kaka tim maber e kitwa mar Amerka, inyiso kaka richo e Muma. Wasomo e Ngeche 6 ndiko mar 16, kod 17 ni "nenno ma nigi nyadhi en gima lich ne Ruoth Nyasaye." Nyasaye osingo ni obiro "ketho ot mar joma nigi nyadhi," (Ang'eyo 15 ndiko 25). "Neno ma nigi nyadhi, chuny ma nigi nyadhi ... gin richo." (Ang'eyo 21 ayanga 4). "Nyasaye kwedo joma nigi nyadhi, to omiyo joma nigi mwolo ng'uono." (Yakobo 4 ayanga mar 6). Bedo gi nyadhi nyiso ni, "paro ni in gi teko molojo jomoko".

En yo marach mar nenore gi luor ne jomoko. Mondo wang'e adier bedo gi mwolo, wanyalo pimo kidono gi kido mopogore gi ma en-go, ma en nyadhi:

- Pride wacho kama: "Kik inyis gimoro, aseng'eyo weche duto." Ng'at ma nigi mwolo wacho kama: "Adwoko erokamano kuom riekko kod kony ma imiwa."
- Pride wacho ni: "Adwaro, adwaro, owinjore." Kido mar mwolo wacho ni: "Odwaro, gidwaro, owinjore."
- Pride wacho kama: "Nyasaye, an maber molooyo dhano wetena ahinya." Kido mar mwolo wacho kama: "Ruoth, nyisna ng'uono, an jaketho."
- Pride ng'ado bura ne jomoko mondo okethgi piny. Ng'at ma nigi mwolo miyo jomoko duong' mondo ogergi.
- Nyadhi ng'ado ng'ato malo to Nyasaye kwedo. Ng'at ma nigi mwolo miyo ng'ato bedo mayom e nyim Nyasaye kendo Nyasaye ting'o malo.
- Kido mar ng'anjo wacho kama: "Anyalo timo gik moko duto." Kido mar mwolo wacho kama: "Anyalo timo gik moko duto kuom Kristo ma miya teko."
- Pride wacho kama: "Adwaro ni ji otimna tich." Kido mar mwolo nowacho kama: "Ne ok abi mondo ji otina, to mondo atim tich kendo mondo ami ngimana kaka warruok mar ji mang'eny."
- Pride wacho kama: "Ne ane gima ne atimo." Ng'at ma nigi mwolo wacho ni: "Ne ane gima Nyasaye osetimo e wiya!"
- Pride ne ochung' e yore kendo ne goyo nduru niya: "Ogoye e musalaba! Ne odoko ng'at ma ji ohero moloyowa". Humily, ma ne ochung' e wi yath, nene oneno malo kendo nolamo kama: "Wuoro, wenegi richogi, nikech ok ging'eyo gima gitimo."
- Kido mar ng'anjo dware duong' to ok oyud. Ng'at ma nigi mwolo yudo duong' kod luor kuom jomoko ma ok odwar yudo duong'.

Pogruok mantie e kind nyadhi kod bol en pogruok mantie e kind ler kod mudho. Ka "Lero" nobiro e piny, ranyisi malong'o maler mar ng'uono ne ofwenynwa.

YESU EN RANYICH WA MAR BEDO MOCHOMO.

E ngima Yesu Kristo, wanyalo neno ranyisi mangima mar gima bedo ng'at ma ng'won tiende en. E winjruok ma ne en-go gi Nyasaye kendo bende gi ji, kinde duto ne onyiso ni en jatich ma ng'won, ma ok ng'iyore, ma ok ng'iyore, ma ok ng'iyore owuon, kendo ma ok ng'iyore gi ji.

E Yesu, waneno ng'at ma ne ochiwore ne joma ne oyudo pek e higni mage. Ne oloso gi jotich kod jolupo. Ne omadho e okombe achielno gi dhako ma ne odak gi oganda mopogore opogore ma ne ji mag dini ng'ur ahinya kendo kwedogi. Yesu nonyiso chuny mare mar mwolo sama ne odonjo e boma ka boma, ne omulo ringre ma ok ler mag jotuwu mag lepra kod dhok mag joma itgi otho. Ne orito joma ne nigi jochiende ma ne ji mamoko luoro ahinya chopo machiegni kodgi. Ne oyie lwongo ma ne omiye mondo odhi ocham e udi mag joketho kod jochoko osuru kaachiel gi Jo-Farisai kod jowuoro.

Yesu ne ok ogeng'o ng'ato ang'ata. Mond ma ne nigi nying' marach ne obiro ire ka ong'eyo ni gibiro yudo ng'eyo, weche mag weche, kendo bende chik mar dhi kendo kik gitim richo kendo. Yesu ne winjo maber e nyim jomanigi mwandu kod joma nigi teko kaachiel gi joma kwayo kod joma muofu ma ne odak e bath yore ma ne opong' gi buru ma ne dhi e taon moro amora. Yesu nokawo thuolo kuom gik ma ne otimo mathoth mondo owuo gi jomoko, odwoko penjo, onyisgi ng'uono, kendo onyisgi yo maber mar dak. Ne odhi e udi mag oganda kod lamo mag jotelo mamoko mag dini, ne odhi e nyasi mag kenya, ne odhi mako rech gi osiepe, kendo ne ogwedho nyithindo matindo. Ne ok oweyo chung' kendo dwoko simu ma ne iluongo mondo okonye. Kata obedo ni ne en gi ratiro duto mar ng'ado bura kendo miyore duong' (bang'e, nong'eyo ni en e Wuod Nyasaye ma Jalno achiel kende) kinde duto Yesu ne ochung' motegno ni en Wuon mare ma ne timo gik moko duto. E Yesu, wanyalo neno paro duto ma tudruok gi ng'at ma jadhier e chuny: bedo gi mwolo, winjo wach, tiyo ne ji, yie, kod hera.

NYOL mare. Ne ok en mana ni Yesu ne onyuol e od le kendo oketgi e kar chiemo mar le. "Kata obedo ni ne en jalony, to ne odoko jadhier nikech un, mondo un bende ubed jadhier kuom jadhier mare." Ne ok onyuole e od thieth ma ne nigi ler kendo ne okete e wi silk e otanda ma ne olosi gi ng'injo. Kata kamano, kuom adier, kata mano ne dhi bedo ng'ado piny maduong' ahinya kuom duong', luor, kod teko ma ne oweyo mondo obi e piny. Be isewinjo kuom wuon kendo jatend kambi maduong' ma nigi pinje mang'eny ma ne oweyo mwandune duto, gik ma ne omiye mor, kod luor mare mondo odak mana e kind joma ne odagi nikech ne en gi ng'uono kuomgi kendo ne odwaro konyogi? Ka inyalo paro kamano, to med gi 1000 kendo ibiro chako mana winjo tiend hera kod mwolo mar Yesu.

GIMO MOCHOMO GI WUON-GI MAN POLO.

Nenore ni wan duto watemo matek mondo wabed gi thuolo, mondo wabed gi nyalo mar timo gik moko wawegi. Wanyalo wacho ni, "Anyalo ritora awuon" kata "An ng'at ma olosore owuon" gi dose maber mar ng'uono. To waneno kaka bedo gi mwolo en weyo Nyasaye obed gimoro amora, ka wachiwore ne en kendo ne dwaro mare. E Yesu, waneno geno ma oromo chuth, ma ng'ato timo gi chunya owuon. Winj weche ma ne owacho e Injili mar Johana:

"Wuodi oknyal timo gimoro ka en owuon, mak mana gima oneno ka Wuoro timo.

"Ok anyal timo gimoro gi An awuon."

"Nimar ok abiro piny kowuok e polo mondo atim dwarona awuon, to mondo atim dwaro mar Jalno mane oora."

"Fwenyo mara ok en mara, to en mar ng'at ma noora."

"Ok atimo gimoro gi chunya awuon, to kaka Wuoro nopuonja, e ma awacho wechegi."

"Ok amany duong'na awuon; nitie Ng'at ma manyo kendo ng'ado bura."

"Weche ma awachonu ok awach gi tekona awuon, to Wuoro ma odak e iya ema timo tijego."

"Wach ma uwinjo ok en mara, to en mar Wuoro mane oora."

Yesu nomiyo Wuoro duong' duto. Ne odoko gimoro amora mondo Nyasaye obed gimoro amora. Ne oyie chuth weche, tije, kod dwaro mar Wuoro. Mano e kaka Nyasaye ne nyalo yudo, e ngima Yesu, warruok mar oganda dhano.

Ngima mar Kristo en ngima mar kwedo ng'ato owuon kendo geno chuth kuom Nyasaye. Kata kamano, e mwolo mare duto, ne ok olalo gimoro, nikech Wuoro "oseting'e malo ahinya kendo omiye nying' ma malo moloyo nying' duto, mondo ng'ato ka ng'ato ma ni e polo kod ma ni e piny, kod ma ni piny piny, kod ma ni piny piny, mondo onyis ni Nyasaye en Ruoth Nyasaye".

TIJ MOTIMO NE JOMA MOKO. Ng'at ma dwokore piny e nyim Nyasaye nyalo dwokore piny e nyim dhano. Ne en jatich ne ji duto. Be inyalo paro Ruoth mar ji duto, ka okawo taulo kod ng'injo mar pi, ka ochung' e nyim chwo ma ok owinjore mondo olos tiendegi ma nigi chilo, moriwo nyaka osiep ma ne dhi ng'iewogi machiegni kod japuonjre ma ne dhi ng'ado bura nyadidek e otienono owuon ni ok ong'eye? Ne oloso tiende owete ma ne osebedo ka ng'anjo kuom ng'ano kuomgi ma ne dhi bedo maduong'ie moloyo e pinyruoth. En ranyisi maber ahinya ma ne omiyowa! Kapo ni waparo ni wan joma malo ahinya kendo ma nigi teko ahinya ma ok wanyal rwakruok e nyim chilo mag pinyini mondo okonywa golo muya marachgi, to koro pok wabedo kaka Wuod Nyasaye!

KIDO NGIMANE. Yesu ne odak e ngima mayot. Ne ok odak e udi mag ruoth. Ne oketho chuny ng'at ma ne dhi bedo jalupne ka owacho ni, "Opuch nigi buche kendo winy mag kor polo nigi lum, to Wuod Dhano onge kama onyalo ketoe wiye". Kaka ne en ng'at ma yot kendo ma nigi mwolo, miyo wabedo gi gombo ahinya sama waparo ni en ema nochueyo piny gi polo. Kaluwore gi ratiro duto, gik moko duto ne gin mare, to ka Yesu ne odonjo e Yerusalem mondo oket osimbo kaka ruoth mar Jo-Yahudi kendo Mesia ma ne nyalo reso ji duto, ne oyiero biro ka oriwo kana!

En pogruok maduong' ahinya e kind gik ma Yesu noketo kod "jodongo madongo mag historia" mamoko! Ne giwacho ni Alexander Maduong' ne odonjo e piny India e ng'wech maduong' mar liech 200 ma ne oting'o rangi, jolweny 200 ma ne ni e wi farese marateng', kod sibuur 200 ma ne orumogi ka obet ewi kom mar mula ewi gari mar ng'wej ng'ato ka olando ni "An e Ruoth mar piny mangima. Aleksanda notho ka en gi higni 33 kendo sani onge gimoro ma en-go. To ruoth ma ng'won Yesu pod en Ruoth mar ruodhi kendo Ruoth mar ruodhi. Yo ma piny ma jatichni ma ne ok ng'iyo gik moko ne luwo ne omiye duong' ma nyaka chieng'.

Bedo ng'at ma ng'won chalo nade? Dwoko en e yo ma itimogo gi ji. En mana ka waneno ni wan joma onge gimoro e tudruok gi Nyasaye e ma wabiro nyalo nenore ni wan joma nigi rieko, talanta, rieko kod maler matin. Bed gi chuny mar Kristo ma ne ok dwaro duong' mare owuon. Kapo ni ok en chunyi, to tim gik maluwogi mondo idong' e mwolo.

SUR MAR 2.

YESU: NG'AT MANYO (Mathayo 5 ayat 4).

KIDO: EN ANG'O?

Jomoko wacho ni Yesu ne en ng'at ma ne dwaro loko piny. Giwacho ni ne en ng'at ma ng'iyo gik moko ahinya. Gin adier! En adier ni ne ok otemo ketho sirkal mar piny moro amora. Ne ok odonjo e weche siasa; ne ok ojiw jotich mondo odhi e strike; ne ok okawo gik lweny mondo odhi oked gi jotend piny. Kata kamano, Yesu ne puonjo jolupne kinde duto mondo gibed e bwo "teko ma nitie". Kata kamano, gik ma ne opuonjo kod riwruok ma ne ochako ne opogore ahinya gi gik ma ne osebedoe chon ma omiyo oganda ma ne odak e kindene nodagi kendo ne gigoye e musalaba.

Ka Yesu ne lendo "lendo mare e wi got", din ma ne otelo ne en din ma Jo-Yahudi kendo teko mar lweny kod siasa ne ni e lwet pinyruodh Rumi. Ne kaka weche ma Yesu nowacho ne dhi ataro gi paro ma ne jotelo mag grube ariyogi nigo:

Jotelo mag dini mag Jo-Yahudi ne gin Jo-Farisai mang'eny, ma ne gin oganda ma ne ong'ere kuom bedo gi nyadhi kendo bedo gi tim makare. Be iparo lamo ma Ja-Farisai notimo e hekalu? "Ruoth, agoyo erokamano ni ok abe kaka jaketho ma ng'iewo osuruni ma ni kae machiegni koda." Jolweny mag Rumi ne ng'ur ahinya ni ne giloyo piny gi teko. Omiyo, kae wuod jalos bao biro ka owacho ni, "Gimor joma mwolo." Mano en gima rach ahinya, ok kamano?

Jo-Farisai ne gin "joma oler." Ne ginenore ni gin joma nigi teko moloyo jomoko ahinya ma ne ok ginyal kata mulo "jaketho". Kata kamano, Yesu, "osiep joketho" nobiro ka owacho ni: "Gimor jogo ma ywak"; ma en, jogo ma opong' gi ng'uono, chuny ma ng'iyo gik moko, jogo ma ng'ur, jogo ma chunyi mulo gi kuyo mag jomoko.

Oganda Rumi ne odak e chik mar "teko miyo gik moko bedo makare" kendo duol ma ne wuoyo matek ne en ligangla. Yesu marwa nopuonjo ni: "Gimor joma mwol."

Jo-Farisai ne kwalo udi mag mon ma chi liel kendo ne gilamo lamo mabor to Yesu nowacho kama: "Gimor jogo ma kech kod riyo mar tim makare."

Jo-Farisai ne lando gi mbui ni gidhi miyo ng'at moro ma ne dwaro pesa pesa matin. Ne gilamo e plase mag taon kod yore ma ji mang'eny romoe mondo ji onegi. To Yesu nochopo kama ne otimoree gik moko kowacho ni, "Gimor joma chunyi ler, joma adier."

Pinyruoth mar Rumi ne odak e lwenje, locho, kod ketho. Yesu nopuonjo ni, "Gimor jogo ma kelo kuwe."

Be inyalo paro kaka ji ma ne winjo ka Yesu puonjo ne winjo? Ne dhi bedo kaka ng'at ma ne owacho wach kuom puonj mar Yesu mar "loko ng'ut machielo": Ng'atni nowacho ni, "Mano ok bi tiyo kendo. Ka itimo kamano ibiro wito pesa kinde duto." Jomoko paro ni weche ma Yesu nowacho beyo to ok gin weche ma nyalo konyogi. Kata kamano, paro ni Yesu ne ok puonjo mana ji, to ne otimo gik ma ne opuonjo. Jo-Farisai kod pinyruodh Rumi oseketore e piny to Yesu pod ngima.

Ok odak mana e puonj mage kod jolupne to ne ochier kuom joma otho kendo pinyruoth ma ne obiro mondo oket ne oket adier kendo ji milionde osedonjo e iye kendo pod gidonjo.

Yesu nowacho ni joma ywak yudo gueth nikech gibiro yudo horuok. Paro ma kamano opogore gi paro ma sani puonjowa ni chwo adier ok ywak. Wawinjo ka ogandawa nyiso joma tindo niya: "Kik ine chien, mor gi ngima, mor, idhi mana e alwora achiel, itim gimoro amora ma iwinjo ka idwaro timo, bedo gi kuyo kata winjo ni iwinjo marach en gima fuwo." Kata kamano, Yesu pod ne olando ni joma ywak yudo gueth.

Nitie, kuome owuon, onge tim maber e ywak. Yesu ok jiwo bedo gi paro marach, bedo gi ng'uono kuom ng'ato owuon, bedo gi nyadhi ma oyudo hinyruok, gombo mar bedo gi loch, lit, kata thagruok. Yesu ok wacho ni, "Omor gi nyathi ma okethore ma ywak ka ok oyudo gima odwaro." Ok owacho ni: Ogwedh jaketho ma ywak ka odhi e jela." Mano ok en kamano kata matin. Ng'at ma nigi ng'uono, ma owinjo marach kendo ma ng'iyo gik moko, en ng'at ma chunye mulo masira mag jomoko kata richo mage owuon. Ng'atni biro yudo gueth nikech Nyasaye biro kweye e kuyo mare.

Rose nigi suya mamit to ng'ad ng'injo mar rose mondo ine gima timore. Ibiro fwenyo ni ng'ato ka ng'ato kuom ng'injo nigi kar keno mar mafuta ma ng'we ng'ar ma ne oket mondo otho e yienno. Mano e kaka en gi chuny dhano ma oum, ma ok ng'iyo, ma ok otur kata matin, ma ngima mana ne en owuon. Ok obi yudo mwandu ma opondo e iye nyaka chieng'. Gima nigi mwanduno weyo mana ka chuny otur, owinjo maber, olokore, kendo owinjo ng'uono. En adier: gimor jogo ma ywak.

YESU EN RANYIRO MAR KIDO MAR KIDO:

Ka isomo Injili, ibiro winjo maber kaka Yesu ne nyiso ng'uono. Kinde duto ne mulo chunye gi chal ma ne ji ma ne nigi kuyo ne nigo. Ng'at moro ma ne nigi tuwo mar lepra nobiro ire ka ywak ni, "Ka idwaro, inyalo lwokona". Koro jotuwo mag lepra ne ok mor ahinya e wang'gi. Ne ogeng'ogi dak e kind oganda. Kata kamano, ne nitie gimoro ma ne otimore kuom Yesu ma ne miyo ging'eyo ni ginyalo sudo ire. Yesu noywayogi machiegni kode omiyo ne ok en nikech kido mare ni, ka ne owinjo kwayo mar ng'at ma ne nigi tuwo mar lepra, ne "owinjo marach ahinya", ne ochiwo lwete, omulo, kendo nowacho niya: 'Bed maler!' Kendo ne ok oweyo ng'ado lwete kendo mulogi, kendo ne oweyogi ka gin maler chuth. Mano e yo ma Yesu ne nigo.

E taon mar Nain, ne oneno dhako moro ma chi liel e liel mar wuode ma wuode achiel kende. Ka ne oneno kaka ne en gi kuyo, ne owinjo malit kendo nowachone niya, "Kik ywak." Bang'e ne odhi nyime gi duoko wuode kendo e ngima.

Ka ne owuok Jeriko, bang' kinde moro, Yesu nene oneno chwo ariyo ma muofu, "ne omulo wang'gi kendo mapiyo ne gineno".

Biblia ok wacho ni Yesu ne owak bang' winjo ni osiepné Lazaro osetho. To ka ne ochopo e bur, ne oneno Maria kod jomoko ka ywak, "Ne oling' e chunye kendo ne en gi parruok" kendo ne owak. Kuyo ma ne jomoko nigo ne mulo chunye ma ne ng'ich. Kata obedo ni ne gin joma ne nigi kuyo,

joma muofu, joma ng'ol, joma nigi lepra, joma timo mahundu, kata joma timo richo kende, Yesu ne winjo lit ma ne gin-go kendo notimo gima ne nyalore mondo okonygi.

WACH ma ne obedo ring'o, mane ochweyo piny gi polo kendo noketo gik moko duto e yo makare, ma pod omako gigo duto kanyachiel ma nigi teko gi teko duto; ng'at ma nigi ng'uono kendo ma winjo lit kod kuyo marwa - mae e Yesu marwa!!! Neno Jachuech mari gi wang' chunyi, ka in gi lit kendo ka iywak, kendo ibiro ng'eyo ngima mar Kristo matin ahinya. Ok ibi wacho kendo ni, "chwo adier ok ywak".

Kata kamano, ng'uono maduong' ma Yesu ne nigo ok en ne ringre dhano ma tuo, to en ne chuny ma tuo. Wasomo e Matayo 9:35-36 kaka Yesu ne winjo malit ne oganda ma ne chalo gi rombe maonge jarit, ji ma ne olalo, ma ne wuotho maonge gima gidwaro, ma ne ok ong'eyo gima ne gidwaro, kata kama ne gidhie. Ng'ato nyalo wacho ni, "Mano e chandruok margi. Ng'ato ka ng'ato yiero gima odhi nyime." To Yesu ne ok bi geng'o chunye kuom chal ma ne gin-go. Ne omulo chunyi ahinya gi chal ma ne gin-go e yo mar roho. Mano e momiyo ne obiro.

Yesu, ka obiro e taon ma ne ohero ahinya, ma en Yerusalem, bende ne owak. Ne oneno kinde mabiro mar taonno kendo ne en mudho. Jo-Yahudi nodagi Yesu kendo ne ok gidwar loko chunyi kuom richogi kendo nikech mano ne gidhi yudo kum marach ahinya. Jolweny mag wasiki ne dhi donjo kendo ketho taonno. Jodak duto ne dhi negi kata usogi kaka misumbni e pinje mamoko. Hekalu ma ne nigi duong', ma ne en ranyisi mar thuolo ma ne gin-go kod bedo ni Nyasaye ne ni e kindgi, ne dhi kethore, kendo ne ok odong' kidi achiel e wi machielo. Gik moko duto ne otimore bang' higni 40. Yesu ne oherogi kendo ne ywak ka oparo gik ma ne dhi timore ne joma ne odagi kendo ma ne ok winjo wach.

En gima duong' ni gima ne otimoreno notimore juma achiel kapok otho ma ne omiye lit. E odiechieng' ma ne odhi thoe marach, Yesu ne ok odhi ywak nikech en owuon to ne odhi ywak nikech Jerusalem, ka ong'eyo ni ne gidagi geno achiel kende ma ne gin-go mar yudo warruok ka ne okwede. Miyo mare ne ok en nikech masira ma ne dhi yudo machiegni, to ne en nikech masira ma ne jogo ma ne ohero yudo. Yesu ne nigi ng'uono ne joketho. Yesu nigi ng'uono kuomi sani, kata ka in kendi, lit, kuyo, kata bedo maricho. Onyalo resoi. Odwaro ni oresi. Ne otho mondo oresi.

"Yesu Kristo en achiel, nyoro, sani, kendo nyaka chieng'." Ok olokre kendo ok obi lokore nyaka chieng'. Kuom ng'uono ma ne en-go ne jogo, sani obiro "ng'uono kuom jok ma wan-go ... e weche duto ma ne otemo kaka wan, to ne onge richo" (Jo-Hibrania 4:15). Yesu ywak kuomi e masira mari kendo odwaro ni ibed gi winjo mar jomoko bende e kuyogi. Yesu e ranyisi maber ahinya mar ng'at ma nigi ng'uono kendo ma ng'won.

SUR MAR 3.

YESU: NG'AT MUOL (Matayo 5ndiko5).

KIDO: EN ANG'O?

Kinde mang'eny wawinjo ni Jokristo onego obed mopogore gi ji mag piny. Mae en adier. Pogruok ma Kristo timo e ngima marwa onego onen ahinya. To, ok en ni ng'at ma ni e Kristo nyaka wuoth ka orwako sut kod tai kata ni dhako ma Jakristo nyaka ti mana gi lewni ma olosi e ot kata rwako yie wiye e yo moro. Gik moko gin mag oko; ma en, gik ma ni e wi lowo (e wi lowo). Yesu nowacho ni pogruok mantie e kind jolupne kod ng'at mar piny ni e kido mare ma iye, ma en kido mare. Gima piny onego one ka gineno ngima mar Jakristo en adier gik ma iye, ma roho ma nyiso ng'uono, ng'uono, mwolo, tim makare, ng'uono, ler, kuwe, kod yie. Ka wachako nyiso kido gi, piny biro neno maler, Ruoth biro yudo duong' kendo ji mang'eny biro ywayo gik moko e Yo.

Achiel kuom kido ma ji ok dwar ahinya en bedo gi mwolo. Ng'at moro nowacho niya chieng' moro niya, "Ka kido duto mag Nyasaye ne ochiw e auction, to kido mogik ma ne dhi uso ne dhi bedo muolo." Ji matin kende e ma winjo tiend gima en kendo ji matin kende e ma pod kawo kido ma kamano ma nyiso Ruoth Yesu kaka gima duong'.

"Gimor joma mwol nikech gibiro yudo piny", Yesu nowacho ni, Bedo joma mwol nyiso ang'o? Kaluwore gi diksonari marwa, bedo ng'at ma ng'won nyiso ni "inyiso horuok kod mwolo, ng'uono ... mayot ng'ado bura, ng'at ma winjo wach". Ng'at ma nigi chuny mar ng'uono ok ng'ad fits kata ng'ado ng'ut ng'ato e bwo pek. Nying' maber ma chal gi wachno en "ng'at ma ng'won". Ng'at ma mwol ni e bwo loch.

Bedo ng'at ma ng'won ok nyis ni ng'ato nigi teko. Faras, kapok opuonje, en gi teko to, bedo gi ng'wech onge tiende ne dhano. Bang' ka osepuonje ok olal tekone. Obedo mana gi ng'eyo, ma ochung'ne kendo ma nigi kony. Tiende maber mar bedo mayom en "teko ma ni e bwo loch".

Rumi ne oloyo piny to Jokristo ne oloyo pinyruodh Rumi. Nero ne ng'ur kendo ng'ur e otanda mare e od ruoth ka Jokristo ne nindo e kuwe e od ang'echgi. Ne giyudo loch e warruokgi kendo chir ma ne gin-go ne en duoko mar yie ma ne gin-go. Ne giyudo horuok e masira ma ne gin-go. Jokristo machongo ne yudo teko mar roho, ma ne ochung'ne adier, ma ne oling' e kinde ma ne itimonegi masira, kendo ma ne nyiso kaka Kristo chalo. Watim nonro kuom kido ma dwarore ahinya e ngima mar Jokristo: bedo gi mwolo.

YESU EN RANYICH WA MAR BEDO MUOL.

Seche moko kido ma ok winjore maber ahinya e ngima Kristo en bedo ng'at ma muolo kata ma ng'won. Ne ok en ng'at matin to ne en ng'at ma nigi teko. Be iparo kaka ne omake, ogoye gi ligangla, ogoye gi ng'wech, owang'e lak, kendo onyiero? Oganda noluongo ni onege kendo ne ogoye e musalaba mar Jo-Rumi. Oganda nopenje niya, "Ka in Wuod Nyasaye, biro piny!"

Koro, paro gima ne nyalo timo. Ne onyalo geng'o yamo mapek gi wach achiel, wuotho e wi pi, chiemo ji 5,000 gi makate kod rech moko matindo, kendo kata chiero joma otho. E wi yath, ne

nyalo luongo malaike 10,000 mondo ogole kendo oketh anyuola ma ne ok nyiso erokamano. To ne ok otimo kamano. Yesu, "ne ok otimo richo moro amora, kendo riekō ne ok oyudre e dhoge ... ka ne onyiero, ne ok onwang'o kendo; ka ne oneno masira, ne ok omiye luoro, to ne omiye ng'at ma ng'ado bura makare". Winj gima ne owacho e wi yathno: "Wuoro, wenegi kethogi nikech ok ging'eyo gima gitimo." Koro mano en bedo mayom, ma inyalo ler maber ni en teko ma ng'ato nigo e bwo loch, bedo mayom e kind tem, kod bedo mayom mar chuny kata e chal matek.

Muolo mar Mesia ne en wach ma ne ondik e Isaya 12 ndiko mar 1 nyaka 4 kata Matayo 12 ndiko mar 15 nyaka 21 ma nyiso kido mag ng'atni ma Nyasaye nowacho kuome niya: "Ne, Jalwora ma achung'ne, Jalno moyiere ma chunya morgo! winjore e yo. Ok obi ketho kendo flaks ma ng'we ng'ar ok obi weyo." Yesu ne ok ochung' e yore, ka ogoyo nduru, ka wang'e makwar nikech mirima, ka otemo miyo joma ok oyie oyie ni yoregi gin makosa. Kaluwore gi wach ma ne okor, Yesu ne ok oketho lum ma ne otur kata ng'ado mtoka ma ne ng'ich.

Par ane weche ariyogi: E kindeno, ne itiyo gi ng'injo kata ng'injo matin kaka rula kata ng'injo mar wuotho. Kapo ni iketho, ne obedo maongee tich. Oboke ma oturni ochung' ne ng'at matin kendo ma ok tek. Ere kaka Yesu ne neno joma nigi teko kendo ma nigi teko matin? Ne ok onyierogi. Yesu, ma ne en achiel kuom joma nono, ma ne ji ng'urgo, kata ma ne obolo oko, nonyiso horuok kod ng'uono. Ne ong'eyogi, ne omiyogi luor, kendo ne oting'ogi malo nyaka e ndege ma malo. Ne ok obologi oko; to, ne otimogi gi ritruok maduong'ie molojo. Ne en ng'at ma ng'won.

Wick ma ne ng'ich ne chal gi maeni. Ka kandel kata taya mar mo otho, wick chako ng'ich kendo ng'ich. Mano nyalo kelo ich wang' omiyo gima ne yot molojo ne en chopo e wi wick kendo ng'ado wick. Odhi oko mapiyo. Wick ma ng'ichno nyiso ng'at ma ng'ur kendo ma ok ng'won. Ere kaka Yesu ne otimo gi ng'at ma kamano? Ne oling' negi! Kar gologi oko, ne oketogi maber. Yesu ne ok odhi ng'ado tiende joma nigi teko matin, ma ok ng'won, ma nigi pek, kendo ma pok ong'eyo!

Yesu ne ok jiwo joma nigi olo, to ne jiwo ng'uono kendo omiyo ne nyalo konyo joma olo mondo obed motegno. Ne ok oketogi gi ting' mapek ahinya ma ne ok ginyal ting'o. Kinde duto ne oluongo ji mondo obed gi tim maber kendo obed gi kido maber to, e kindeno bende, ne ong'eyo kendo oyie gi wuoro kod bedo ma ok ng'iyo joma nigi teko. Yesu ne ni e bath joma nigi teko. Ne ok oweyo bedo ng'at ma ng'won.

Nyalo nenore ni en gima lich ahinya wacho kata kamano Yesu ne ok oweyo ng'wono mare ka ne ogolo jogo ma ne loko pesa e hekalu. Ne ok en ng'at ma ne ok nyal rito gik moko. To, nong'eyo maber gima ne otimo. Ne ok oweyo bedo ng'at ma ng'won e Matayo 23 ka ne ochung' ne jowuoro: "Thuol, nyithind thuol! Ere kaka unyalo bedo mabor gi kum mar mach ma ok tho?" Bende ok obi weyo bedo ng'at ma ng'won sama, odiechieng' moro, "obiwo fwenyre kowuok e polo kaachiel gi malaike mage ma nigi teko, e mach mawang', mondo ochul jogo ma ok ong'eyo Nyasaye, kod jogo ma ok winjo wach maber mar Ruoth Yesu Kristo." Bedo ng'at ma ng'won ok nyis ni ok ibi kedo kod gik maricho, ok ibi ng'ado bura ne ng'at ma otimo richo, kata ok ibi temo loso tim ma ok kare. Seche moko nyaka oti kod teko. Nyaka watim gimoro, wawuoth, kendo wabed gi ng'eyo, to watimo mana e yo makare, yo mar Yesu, yo ma ochung'ne.

SUR MAR 4.

YESU: NG'AT RE (Mathayo 5ndiko6).

RIEM: EN ANG'O?

"Gimor joma nigi kech kod riyo kaachiel mar tim makare, nikech gibiro pong'o." Adier mar Muma en ni dhano dwaro gik mathoth molooyo chiemo kod math mondo odagi. Odwaro chiemo mar roho ne chunye. En ema omiyo Yesu nowacho ni, "Ng'ato ok bi dak gi makate kende, to gi wach moro amora ma wuok e dho Nyasaye." Bende nowacho ni, "Kik uti kuom chiemo ma lal, to kuom chiemo ma nyalo siko nyaka ngima mosiko, ma Wuod Dhano biro miwu, nikech Nyasaye Wuoro oseketo ranyisi mare kuome".

Ng'ato ok en mana le ma onge ng'at ma nigi gik ma dwarore e ringruok. Wan e chuech makende mar Nyasaye, ma olosi e tipone kod chal mare, ma wan gi dwaro kod gombo mag roho, mag chuny, kod mag ringruok. Wadwaro winjruok machiegni gi Nyasaye Jachuechwa kendo mano biro kokalo kuom Yesu Kristo.

Matayo 5 ndiko mar 6 parowa gik ma ne timore e TV ma nyiso jodak ma ne odhi e piny machielo ma ne otho gi kech, ma ne ringo ng'ich moko, ng'anjo mag oganda, kata ng'anjo mag siasa ka gin mana gi lewni ma ne giketo e wigi. Gitiyo kata giwuotho e piny ma ng'ich ahinya e seche ma choke mag nyithindgi matindo neno ni owuok oko e delgi ma ng'ich kendo ichgi pong' gi gik ma nyalo kethogi. Thothwa ok wang'eyo kaka kech madier winjo. En mor maduong' ahinya ne jolwenygi yudo chiemo mang'eny kod pi!

Ji dwaro gimoro e ngimagi ma nyalo pong'o gombogi kod dwarogi. Gibedo gi kech kod riyo kaachiel gi mkate kod pi kende. Gidwaro gik moko, mwandu mag ringruok, bedo machiegni, bedo gi tich e ngimagi, kod kuwe. Gidwaro bedo gi mor. Kata kamano, nitie kech maduong' molooyo ma Nyasaye dwaro ni wabedgo kendo ma kinde duto ochung' motegno mar chopo. En kech kod riyo mar tim makare. Ka iparo ni "ogwedhi" kinde moko iloko ni "omor", ng'i ane gima Yesu ne ok owacho. Ne ok owacho ni joma dwaro mor biro bedo gi mor. Mopogore, nowacho ni joma dwaro tim makare biro bedo gi mor. Joma dwaro Nyasaye kod dwaro mare, joma dwaro paro kendo timo gik makare, biro yudo mor.

Kinde mang'eny, joma nigi kech kod riyo kaachiel temo chopo gombogi e yo marach. Nyathi moro chopo e skul ka en gi kech kendo opong' gi swede, to ka ochopo saa mar chiemb midhiambo, ok odwar chiemo kendo. Omiyo, ji mang'eny ma temo pong'o gombogi gi gik mag ringruok kaka kong'o, yath ma mero ji, nindruok, gik ma kelo mor mopogore opogore, kod gik ma ok gin mag roho, fwenyo ni ok ginyal yudo mor ma nyaka chieng'. Yesu nonyisowa yo mar yudo mor madier, mor, kod pong'ruok e ngima. Gimor joma nigi kech kod riyo mar tim makare.

YESU EN RANYICH WA MAR KIDO MAR KER.

Higni gana gi gana kapok onyuole, ne ondik wachno e wi Yesu kama: "Ihero tim makare to isir tim marach". Bende ne ondik ni: "Kokalo kuom tim makare, obiro ng'ado bura ne jodhier kendo obiro ng'ado bura makare kuom joma mwol e piny; obiro goyo piny gi ligangla mar dhoge kendo gi muya mar dhoge obiro nego joma richo. Tim makare biro bedo ng'ut ng'ato ma nigi yie".

Yesu e ranyisi maber moloyo mar tim makare, to bende ing'eyo gima tim makare en? En gima chal gi tim makare, mana e rang'iny mar ng'ato ka ng'ato. Ok en mana timo ne jomoko e yoo makare kata e yoo makare, to bende en timo gik makare in iwuon. E ngimane kae, Kristo ne otimo ne ji gik makare, ne otimo gik makare, ne ong'ado bura kuom gik maricho, kendo ne ochung' ne joma ongee ketho. Chik makare mare oriwo chulo ne gik maricho ma ne otimo. En jatend bura ma kare ma odonjore e lweny mantie e kind gima ber kod ma richo. E yo ma kamano, ok en ng'at ma ok ng'iyo ji. Odwaro ni gik mabeyo oloch kuom gik ma richo. Yesu ohero gima kare to osin gi gima rach. Owinjore obed gima duong' ne wan ng'eyo ni kinde duto Yesu ne timo kendo obiro timo gik makare.

Yesu Kristo, Jalno makare, kinde duto ne timo gik ma Nyasaye dwaro. Kata jakuo ma ne ni e wi yath ne nyaka oyie ni: "wachung'ne bura makare, nikech wayudo duoko mowinjore mar timbewa; to Ng'atni ok otimo gimoro marach". Nikech ne en ng'at makare, ne nyalo wacho ni: "Satan onge gi ratiro kuoma". Kinde duto ne otimo gik makare e nyim Nyasaye. Ne onyiso tim makare mare sama ne ogolo jogo ma ne loko pesa e hekalu. Ne ok onyal yie ni ji olok ot mar Wuon-gi obed bur mar jokuo.

Yesu ne ok okwedo ng'ato nikech ketho ma ne otimo chon kata weyo adiera nikech timbe ma ne dhi kwedo kony ne joma ochando. Ne omiyo jowetene luor kendo ne onyiso jomoko adiera. E weche duto kod timbe duto, Yesu nonyisowa ranyisi maber ahinya mar gima bedo ng'at makare tiende en.

Yesu e ranyisi marwa mar bedo joma dongo. En e ma omiyowa teko kod olembe. Mana kaka ne otimo, nyaka wabed gi gombo mar bedo gi riwruok mar jood Nyasaye, chiemo ma wachiwo Wach Nyasaye, kendo ng'iewo mwandu magwa gi jomoko. Nyaka wawinj Nyasaye kar winjo dhano. Mano e ngima ma Yesu nofwenyonwa.

Bende, tim makare mar Kristo nenore e tich ma ne otimo kaka Jang'ad bura. "Nyasaye oseketo odiechieng' ma obiro ng'adoe bura ne piny gi tim makare kokalo kuom Yesu". Ka obiro e bura, obiro pogo rombe gi dier. "Wan duto nyaka wabed e nyim kom mar bura mar Kristo, mondo ng'ato ka ng'ato oyud chudo mar gik ma osetimo e ringruok, ka bed ni en maber kata marach". Ang'o ma Jang'ad bura makare biro wachoni e odiechieng'no?

SUR MAR 5.

YESU: JA-NG'UO (Mathayo 5ndiko7).

NG'UON: EN ANG'O?

Yesu ne olero ng'uono kuom wach moro kama: "Ne nitie ruoth moro ma ne oseng'ado mar chulo pesa gi jotichne. Ne ofwenyo ni jatich moro ne nigi gowi mar talanta 10,000 - mwandu matin. Jalno ne ok bi nyalo chulo gik ma ne en-go - ok nyaka chieng'. uso mwandu mage duto, nyaka chiege kod nyithinde!" Jatichno nokwaye niya, "Ruoth, agoyo mos kuoma. Abiro chulo gigo duto. <2Zepa> Adwaro mana thuolo moro." Kwayono ne omulo chuny ruoth kendo - gi wuoro mar wuoro - ne otieko ka oketho gowi duto. Jatichno nowuok ka ng'ur kendo goyo koko mar mor! Kata kamano, mapiyo bang'e, ne oromo gi jatich wetene ma ne nigi gowi moko. gowi, jatichno ne ok nyal chulo. Jalno mokwongo, ma ne osewene gowi maduong' kamano, bang'e ne ogolo chik ni mondo obolo jatichno e od ang'ech nyaka ochul gowi ma ne en-go." Koro e wachni, ng'ano ma ne nigi ng'uono - ruoth koso jatich mokwongo? En adier ni ne en ruoth, nikech ne omulo chunye gi chal matek ma ne en-go kuom ng'at ma ne nigi gowi kendo notimo gimoro mondo ogol thagruok mare piny.

Yesu nodhi wuotho gi jopuonjrene odiechieng' moro e odiechieng' Sabato, ma ne en odiechieng' mar yweyo mar Jo-Yahudi. Ne en kinde chiemo mar odhiambo kendo jopuonjre ne nigi kech. Ne gichopo e puoth cham ma ne oseik mar ng'iewo. Ne owuok e drama: chwo ma ne nigi kech, ka gineno puoth cham ma ne opong' gi cham, kendo grup mar Jo-Farisai ne neno grup mar jopuonjre Yesu ma kamago kendo giparo kama: "En Sabato. Ok oyienegi tiyo e Sabato. Negi maber mondo ine ka be gichoko cham moko mondo gicham. Ka gitimo kamano, to wasedhi!" Koro ang'o ma Yesu dhi timo? Be obiro paro dwaro mag jopuonjre mage kendo miyo wasike ng'adone bura? Kata be obiro yie gi timbe ma dhano oloso kendo weyo jolweny mage obed gi kech? Ang'o ma ng'uono ne dhi timo? Dwoko mar penjono en gima nenore ayanga.

Ng'at ma nigi ng'uono ne owacho ni dwaro mag dhano ne gin gik ma ne oketo mokuongo. Kuom adier, wachno ne ok oketho chik Nyasaye ma ne omiye mondo ogwedh ji e yo moro amora. Ne odhi ataro mana gi timbe mag jowuoro ma ne luwo chike ma ne oloso chike kod ting' ma kata gin ok ginyal ting'o. Ng'uono rito dwaro mag ji motelo ne chike kod timbe ma dhano oketo.

Dini ma onge ng'uono en mana ma nono kendo otho kendo ok owuok kuom Nyasaye. Onge ng'at ma weyo ng'uono e ngimane ma nyalo wacho ni oluwo Yesu. Bedo gi ng'uono kata ok bedo gi ng'uono ok en wach ma ok owinjore. E bura, Kristo biro wacho ni joma onge ng'uono niya: " 'Wuuru kuoma, un jogo ma osekuong', udhi e mach ma nyaka chieng' ma ne olosi ne jachien kod malaike mage: nikech ne an gi kech to ne ok umiya chiemo; ne an gi riyo kaachiel to ne ok umiya madho; An.' Eka gin bende gibiro duoko ni, 'Ruoth, en karang'o ma ne waneni ka in gi kech kata ka in gi riyo kaachiel kata ka in wendo kata ka in ng'at ma onge lewni kata ka in gi tuo kata ka in e od ang'ech, to ne ok wati? Kae to obiro duokogi, kowacho ni, 'Awachonu adier ni, kaka ne ok utimo ne achiel kuom joma tin moloyo, to ne ok utimo ne An.'" Ng'uono en gima dwarore ahinya e Jokristo madier.

"Gimor joma nigi ng'uono nikech gibiro yudo ng'uono", Yesu nowacho. Kido mar ng'uono en sama wawinjo lit mar ng'ato ma ni e chal marach. Kata kamano, ok en mana winjo litno kende, to en

timo gimoro mondo odwoko piny kendo okonye. Wan duto wawinjo lit kod dwaro seche moko. Onge kiawa ni wadwaro wach moro ma jiwo kata timo gimoro maber. Joma odak machiegni kodwa bende winjo gik ma kamago kendo gidwaro wach maberno kod lwedo mar konyogi.

Yesu nopusunjowa ni Nyasaye biro miyowa duoko maber kuom rito kendo hero jomamoko. Wabiro "yudo ng'uono". Yesu nowacho e Matayo 6 ndiko mar 14 ni "ka uweyo ne ji richogi, Wuoru ma ni polo bende biro weyonu richo." Ng'at ma nigi ng'uono adier biro yudo gueth. Obiro winjo ni ngimane nigi nengo moro kendo bende obiro bedo gi adier ni Nyasaye ma chiwo duoko maber nenore gi mor maduong'.

YESU EN RANYIRO MAR NG'UO.

Onge ng'at ma nyalo pimo Yesu. Ne okalo e ngimane ka en gi ajenda ma opong' gi tije madongo to kinde duto ne oyudo thuolo mar chung' kendo rito dwaro mag joma ne ni machiegni kode. Mondo okony ng'at machielo ne ok en mana ketho thuolo ne Yesu. Gik ma ne oketo mokuongo ne opogore ahinya gi gik ma piny ne dwaro. Ka ne olor kowuok e got bang' timo lendo ma nigi teko, ne oromo gi ng'at moro ma ne nigi tuwo mar lepra ma ne owachone ni, "Ruoth, ka idwaro, inyalo miya ler." Yesu nogolo lwete kendo omulo ng'atno, kowacho ni, "Adwaro, ler." Gino ne otimore kendo kuom higni mokalo adek e kinde ma Kristo ne tiyo e piny.

Kaka kinde ka kinde wadwoko kwayo ma ne nyalo bedo ni ok owinjore, ne ok wasomo e Muma ni Yesu noromo gi ng'at moro ma ne nigi chandruok ka okwayo kony kendo ne ok okonye. Nyaka chop giko, waneno Kristo, ma ne ogoye e wi yath mar Kalvari, ka otho e lit e kind jokuo ariyo. Ne opong' gi lwete gi pek mage owuon to, ka nowinjo kwayo mar jakuo, ne owinjo ng'uono maduong' ahinya. Kata obedo ni en owuon ne en gi lit kendo ne en gi wich kuot, ne nyalo weyo ne jakuo richone. Mano e Yesu marwa! Ne onenowa piny, gi ketho mar richo mang'eny ma ne watimo ne Wuonwa ma ni polo, kendo pod ne odhi piny e ball matin mar lowo ma oklerni mondo odak e kind joketho kaka in kod an, mana nikech ne wadwaro ng'uono mare ma onge giko.

Koro, wawinjo nade kuom jogo ma oumore gi chilo mag pinyni kod ng'ich mar richo? Ka wang'eyo ni ok gibi bedo gi gimoro ma ginyalo chamo kiny kendo ni gimoro marach moloyo tho ritogi e bura, be wabiro chiwo lwetwa mondo wakonygi? Yesu notimo kamano. Ka wadwaro dak e ngima mar Kristo, bende wabiro ng'ado lwetwa mondo wakony.

SUR MAR 6.

YESU: NG'AT MALER (Matayo 5ndiko8).

PURI: EN ANG'O?

Thoth ji nigi paro marach kuom gima bedo jayie tiende en. Achiel kuom jogo ma ne openje ka en ja-Kristo, nodwoko kama: "Ee, an ja-Kristo nikech ok amadh kong'o, ok amadh ndawa, ok amiel, kata ok atud tuke mag pesa." Gima ne en gima duong' ne en list mar gik ma ne ok onego otim, to chik mar Kristo kinde duto ne keto ler ahinya e gik ma itimo kod kaka in ei chunyi moloyo gik ma

ok itim. Timni onego obed kendo biro bedo ranyisi mayot mar gima nitie e chunyi. Ber mar bedo gi kido mag ng'ato owuon, ma gin mag iye, inyiso e wach ma ji mang'eny wacho maluwogi:

"Pudhi paro kendo ibiro yudo cham kuom gigo ma itimo."

Pidhi timbe kendo ibiro yudo cham kuom timbeni.

Pidhi timbe kendo ibiro yudo kido mari.

Kodhi kido kendo ibiro yudo gik mabiro timore e kinde mabiro."

Kuom adier, gik moko duto chakore gi paro. "Nimar kaka ng'ato paro e chunye, e kaka en." Tije ok gin gik ma dwarore ahinya. En adier ni, timbegi gin gik madongo, to adier en ni "Ng'at maber golo gik mabeyo kuom mwandu mabeyo mag chunye, to ng'at marach golo gik maricho kuom mwandu maricho mag chunye. Nimar gik ma opong' e chunye ema dhoge wuoyo". Gima duong' ma iketo e dongruok mar roho nyaka bed kinde duto ng'at ma iye; ma en chuny.

Mor joma chunyi ler nikech gibiro neno Nyasaye." Pesa mar ler ma Yesu nowuoyo kuome e Matayo 5ndiko8 nigi yore ariyo: tim makare kod bedo gi chuny mar adier. Wach ma iloko kae ni "ler" en wach mar dho Grik ma katharos, ma iluongo ni wach maler, maler, maongee chilo, maongee gik ma okbeyo, ma adier, ma kare, kendo maongee gik maricho. Yesu nowacho ni e chuny wuok paro ma ok beyo, nek, terruok, terruok, kuo, neno mar miriambo, ng'anjo. Magi gin gigo mako ng'ato bedo ma ok ler."

Oganda ma ok ler en neno dhako gi gombo ma ok owinjore to ler en mana gima opogore.

Gima ler oriwo bedo gi adier kuom gik ma ng'ato timo. Kata wach mar "ng'at ma adier" wuok kuom weche mag dho Latin ma tiende en "maonge wax". Mano nyiso tim machon ma ne itimo chon mar kano ketho ma ne nitie e gimoro ma ne oloso ka itiyo gi wax, ka itemo wuondo ng'at ma ng'iewo gimoro. Gima berng'injo ne onge wax; ma en, en adier, tiende en ni ne en 100% kata ma onge gimoro ma ne okethore. Mana kaka njugu maler kata chak maler, gima ni e chupa en gima ondik e wi gik ma ondikie. Yesu nodwoko jowuorogo ahinya nikech ne gin "kaka liel ma owang' gi rangi marachar ma nenore maber oko, to ei iye opong' gi choke mag joma otho kod gik moko duto ma ok ler." kendo "e oko ginenore ni gin joma kare e wang' ji, to ei chunyi gi pong' gi rieko kod ketho chike." "Ruoth ok ne kaka dhano neno; nikech dhano neno gik ma nenore oko, to Ruoth Nyasaye neno chuny." Oken bor, teko mar leche, talanta, ng'eyo kata lewni ema nyiso ni ng'ato en ng'at ma dichwo. En chuny. Be wanyalo bedo maler e chunywa?

YESU EN RANYICH WA MAR BEDO MOLER.

Ngima malong'o kendo maler mar Kristo ne en ranyisi mangima ni wan bende wanyalo bedo maler. Ne odak e ringruok to ne ok omiye gombo ma ok ler mag ringruok. Ne ok otimo richo kata matin. Ne ok oneno dhako ma nigi paro ma ok ler. Ne ok otimo gik ma miriambo ngang'.

Kuom joma ne oluwo bang'e, onge ng'ato ma ne penjo timne. Wasike ne odonjne ni ne onyiero Nyasaye nikech ne owacho ni en gi Wuoro gin achiel. Wasike ne temo kinde duto mondo omake

e weche moko ma ne dhi ataro to ne ok gitimo kamano. Ok dichiel! Ne en gi ngima mar masira kod tem kata kamano ne ok oweyo. Ne onyalo wacho ni: "An e ler mar piny. Ng'at ma luwora ok bi wuotho e mudho". Ne openjo kama: "Ng'ano kuomu ma ng'adona bura ni ne atimo richo?" Dwoko ne en mana ling'ling'. Ka achiel kuom Joote ma ne oyiero nokawo pesa mondo odhi onyiew Yesu, wach ma ne nyalo konyo wasiki Yesu kende ne en kama ne dhi dhie mondo olam. Yesu ne en mana kaka ne onenore kendo kaka ne owacho ni en.

Kristo ne onge gi gombo ma ok ong'ere kata mar ng'ato owuon. Ne ok otiyo gi weche mag ng'anjo mondo oyud jolupne kata mondo okony tijne. Kaka ne en ng'at ma adier ne omiye pek mang'eny to ne Jo-Farisai, ne owacho adier, kata ka ne ok gidwar. Kuom Pilato ma ne nigi teko mar nego kata gonye, noyie ni en ruoth kendo ni en gi teko duto. Ne omiyo ji oketo pachgi kuome, to gimomiyo ne okonyo ji ne en ni ne en gi ng'uono kuomgi. Jo-Farisai ne miyo ng'atno pesa matin to mana bang' ka ne gisetiyo gi tung'gi giwegi mondo giyud pachgi kuom ji duto. Yesu ne ochango jotuwo kendo nochiero joma otho kendo nopuonjogi ni kik giwach ne ng'ato ang'ata. En pogruok maduong' ahinya! Yesu nomiyowa ranyisi maber ahinya mar bedo jo adier, bedo maler, bedo maler, kod bedo joma mwolo. "Los e iya chuny maler, Oh Nyasaye!" Kendo mondo wamedo ni: "We ngima mar Kristo obed ngimana bende!"

SURA MAR 7.

YESU: JAKELO KWE (Matayo 5ndiko9).

JAKELO KWE: EN ANG'O?

Kuom higni mang'eny, sulwe maduong' mar silva ne riembo wi Kanisa mar nyuol ma ne ni Betlehem. Chieng' moro, chon e higni mag 1800, Kanisa mar Katholik mar Rum, mane ni kanyakla e kar ot achiel gi Kanisa moro mar Orthodox mar Jogriik, ne ong'ado mar golo sulwe mar silva kendo keto sulwe margi giwegi kanyo. To Kanisa mar Jo-Grik ma ne en-go ne ok oyie mondo gidhi. Kanisa mar Ortodoks mar Jo-Grik ne siro gi piny Russia kendo piny Faransa ne siro Kanisa mar Katholik mar Rumi, kata kamano, Turkey ema ne locho gadier e piny Palestina e kindeno. Ka piny Turkey ne ochung' gi Kanisa mar Katholik mar Rumi, piny Rusia nolando lweny gi piny Turkey. Bang'e, piny Faransa kod piny Ingresa notimo winjuok gi piny Turkey kendo ne gikedo lweny ma historia luongo ni lweny mar Crimea. Ne odhi nyime kuom higni mokalo adek, chakre higa mar 1853 nyaka higa mar 1856. E giko mar lwenyno, sulweno ne obiro piny.

Be ok en gima kelo nyiero ni e kama ne onyuolee Ruoth mar Kwe, chiegni ni kinde duto ne nitie lweny kod lweny? Ka kamera mag TV terowa Betlehem chiegni ni e kinde Krismas moro amora, wabiro neno jolweny ma nigi gik lweny ka ng'iyo oganda ma chokore mondo olam Jalony mar Kwe.

Ne iparo ni e kinde duto ma dhano nodakgo, kwan mar weche ma ondik ma ok chop aboro kuom mia achiel inyalo wacho ni ne gin kinde mag kuwe. E higni mag 32 mosekalo, osebedo gi kuwe

ma ok chop higni 300. Joma somo weche machon nyisowa ni ei higni 300 mosekalo, osebedo gi lwenje 286 e piny Ulaya kende.

E higni mag 2000, ng'injo mar chuma ne olwar e piny Ulaya ma Wuokchieng'. Kuom higni mang'eny, ne gidak e kindgi ma ne nenore ni gin gi kuwe. Kata kamano, sani ka ne gisewethuolo kuom loch mar Jo-Soviet ma ne otelo negi, dho ut oganda mopogore opogore nodok e ng'anjo kod sigu machon, kendo nek ma ne ginego jowetegi ne ochako kendo. Adiera en ni dhano, ka gin kendgi, ok ginyal winjruok maber gi jowetegi. Kot magwa opong' gi joma ok nyal winjre, omiyo gidhi e kot mondo giyud ng'at ma nyalo tieko pogruok mantie e kindgi. Wabedo gi lweny kendo wabedo gi ywak. Wabedo ka wakwedo ng'ato ka ng'ato. Waketho ng'ato ka ng'ato piny. Ka wan wawegi, wabedo gi pek mar dak e winjruok kendo e kwe gi jowetewa.

Epictetus, jalony mar riekni mag higni mag 100 mokwongo, nondiko ka owuoyo kuom Pax Romana - kuwe mar Jo-Rumi ma ne nitie e piny ma ne nigi ng'eyo e kindeno kendo ma Kaiser ne ng'urgo - "Kata obedo ni ruoth nyalo chiwo kuwe kowuok e lweny e piny kod nam, ok onyal chiwo kuwe kowuok kuom gombo, kuwe ma ok nyal miyo dhano kuom kuyo, kendo. molooyo kata kuwe ma oko."

Kuom ji mang'eny, kuwe en mana "bedo maonge gi lweny." Ka onge lwenje, wawacho ni piny nigi kuwe; kata ka ok wan gi lweny gi jowetewa, wan gi kuwe mar jowetewa. To kuwe ma ni e ndiko en gima duong' molooyo mano. E singruok machon, kuwe en shalom ma tiende en "pong'o, chuth, winjruok mar ngima." E Singruok Manyien, wach mar dho Grik mar kuwe en eirene ma tiende en "bedo maber e chuny." Ka iketogi duto kanyachiel, kuwe inyalo ler ni en "kuwe ma iye, kata e kind ng'anjo kata masira ma oko." Mondo ng'ato obed gi kuwe, en bedo e winjruok gi Nyasaye, en owuon, kod jomoko.

En gima duong' ng'eyo ni kuwe ma ni e Muma nigi paro mar loso winjruok. Ok en mana lando ni lweny ogeng', to en keto jolweny kanyachiel. Ok en mana ni kik giked e nyim nyithindo, to en chako hero jowetegi. Oken mana ng'ado dhoudi mondo ogeng' koko ma ni e yo, to en yudo kuwe ma iye e chunyi ma pod odong' kata obedo ni orumo gi ng'anjo. Kwe mar adier biro ka osiep odoko kendo e kind in gi Nyasaye, jomoko, kod in iwuon.

Kwe mar adier nitie mana ka hera kawo kar sigu. Jalno ma kelo kuwe en ng'at ma tiyo matek mondo olok sigu kod dhao gi hera kod winjruok.

YESU EN RANYIRO MAR NG'AT MA KELO KWE.

Chiegni ni gaset moro amora ma yudore pile ka pile wuoyo kuom lwenje, ketho chik, lweny, kod sigu. E kind ng'anjo kod lweny ma kamano, be nyalo bedo ni nitie kama ng'ato nyalo yueyoe mayom, ma nigi kuwe kod kuwe, ma nigi arita, ma en paradiso mar adier kae piny? Kama kamano nitie gadier kendo gima ber molooyo en ni ji duto nyalo chopoe. Kabedoni ni e Kristo kendo ng'at ma noloso kuwe ni en Yesu owuon. Kuom adier, Yesu e kuwe marwa. E pinyini ma opong' gi lweny kendo ma opong' gi lweny, Nyasaye nooro jatelo mare owuon, ma nenore mar "kue e piny, ng'wono ne dhano."

Isaya nowuoyo kuom Yesu kama: "Nimar Nyathi onyuolwa, Wuowi omiwa; kendo loch biro bedo e goke. Kendo nyinge ibiro luongo ni Jalony, Nyasaye Maduong', Wuoro ma Nyaka Chieng', Ruoth mar Kwe. Mondo oket chik kendo oket .it gi bura kod tim makare Chakre kindeno nyaka chieng'. Kinda mar Ruoth Nyasaye Maduong' biro timo kamano."

Mae konyowa ng'eyo chenro maduong' mar Nyasaye mar keto kuwe e kind dhano kae piny. Paro mar Nyasaye ne iluongo ni "Mistry" kod "Dwaro mar Nyasaye ma nyaka chieng'". En timo gimoro matin moloyo keto ji duto e pinyruoth mar kuwe, hera, kod tim makare kokalo kuom Yesu Kristo Ruoth. Isaya ne olero pinyruodhno higni 650 kapok oketgi. Ne otiyo gi weche mag ranyisi: " Ondieg bungu biro dak gi nyarombo, dhiang' kod ng'ombe biro chamo cham; nyithindgi biro nindo piny kanyachiel. Ok gibi ketho kata ketho e got Mara maler duto, nikech piny biro pong' gi ng'eyo mar Ruoth Nyasaye kaka pi biro oumo nam. ng'ato ka ng'ato ilokore obedo gik ma ok nyal kelo hinyruok kendo ma nigi hera. Be inyalo neno kaka kuwe mar adier nyalo bedo mana ka ji ong'eyo Ruoth Nyasaye? Mano e kama "Yesu, Jaloch mar Kwe" donjoe. Mae e momiyoy en gima duong' ahinya mondo wang'e Kristo kod ngimane.

Yesu e ng'at ma kelo kuwe maduong'. Ne oketho sigu ma ne opogo Jo-Yahudi kod Jo-Jentail mondo obed ringruok achiel. Gima ne Yesu otimo kuom wasiki mag pinygi ne en gima ber ahinya. Jimar kit oganda mopogore opogore, dhok, dhoot, dini, timbe, kod mamoko, ma ne nigi higni mathoth mag historia ma ne opong' gi lweny bang' lweny - Yesu nomiyo gibedo owete ma ohero. Gima ne otiyogo mar kelo kuwe ne en msalaba mar Kalvari. Neno en mar Yesu ma wuotho e gwenge ma onge lum. E nyime, gik moko duto otho kendo otur. To kuom Owuotho kendo kamoro amora ma Okaloe, Oweyo hera, kuwe, kod winjruok. Ogandano bedo gi ngima kendo olokore obedo puoth mabeyo kendo ma nigi yien madongo: winy wer, maua pong'o, pi ng'ich, kod puoth ma ng'we ng'ar. Kuom adier, mano e gima Yesu notimo gadier, to e yo mar roho.

Yesu ne oting'o jaketho marach moloyo, ne omulo ng'at ma ne nigi tuwo mar lepra marach moloyo, ne oloso dhako ma jachien ma ne ng'ich ahinya, ne okawo kit ji duto, kendo ne oriwogi kanyachiel mondo gibed joot achiel mabeyo mar Nyasaye. Ne ochulo nengo maduong' ahinya to ne oneno ni tije kaka ng'at ma kelo kuwe ne en gima duong' ahinya e ngimane.

SURA MAR 8.

YESU: JO MOTIMORE (Matayo 5ndiko10).

GIMO MOTIMORE: EN ANG'O?

Kido mar adier mar ng'ato nenore maler ahinya sama ng'atno winjo pek mag ngima. Ka gik moko duto ber kendo mayot, ma onge gik ma kelo mirima, ng'anjo, kod hinyruok, ok tek ahinya bedo ng'at maber kendo ma jaber, ma nigi horuok kendo ma oyie. To e kind ng'anjo, lit, tuoche, ng'anjo, kod kwedo, rangi mar adier mar ng'ato biro e wang' ji. En e kindegi ma moko nenore

kaka ler e mudho to moko mana riwre e mudhono. En e sechego ma moko weyoe to jomoko dhi nyime gi wuotho.

Ka iweyo gik moko duto mondo iluw Yesu, itemo mana konyo jomoko kendo ichiwore chuth ne Nyasaye, to bang'e iyudo gik moko madongo, inyalo bedo gi tem mar paro ni, "En ang'o ma ber ka itiyo ne Nyasaye? Be en gima ber ka itemo bedo ng'at maber?" kata "Ngimana ne ber moloyo kapok amiye Nyasaye." To ang'o ma weyo ka iweyo paro ma kamago? En mana ni: In gi yie kata geno kuom Nyasaye kod sing'onene. Adiera en ni Nyasaye ne ok osingowa puoth mar rose. To, ne osingo mana ni kinde duto obiro bedo kodwa mondo omiwa teko kendo ni, ka wabedo jo adier nyaka e tho, wabiro yudo duoko ma ng'eny moloyo ma ne waparo. Kata kamano, dwarore ni ng'ato obed motegno mondo oyud duokono. Kido ma dwarore ni wabedgo e ngima wa en bedo jo adier ne Nyasaye, ne Kristo, kod yie ma wan wawegi wayie.

"Omor jogo ma iyudo masira nikech tim makare, nikech pinyruodh polo en margi. Un gi mor ka giwuondou kendo giwuondou, kendo giwachonu weche maricho duto kuom miriambo nikech an. Kido mar ngima ma nenore kae, e kaka ng'ato dwoko masira gi mor, en bedo gi yie kata yie e sing'o mag Nyasaye.

YESU EN RANYIRO MAR BEDO MOTIMORE.

Yesu Kristo e ranyisi maber moloyo mar bedo jo adier. Sitani nobolo mach mare ma ne nigi mach ahinya e wi Yesu. Wasike ne temo nego. Jotelo mag dini ne odonjne weche ma miriambo. Ogandane owuon ne okwede. Ne onyalo kata wacho ni "Wombe nigi buche, to winy mag kor polo nigi lum, to Wuod Dhano onge kama onyalo ketoe wiye." Weche ma yudore e Isaya 53 nyiso masira ma ne en-go:Onge gima ber ma onego wagombo kuome, dhano ng'adone bura kendo kwedo, ne ng'adone bura, kendo ne ok wanyal ng'adone bura, oseting'o lit magwa kendo oting'o lit magwa, ogoye, ogoye gi Nyasaye, ogoyo, owang', owang', ochando, kendo ogol oko mar piny mar ngima."

Par kaka ne otimne marach, ne okethore, kae to ne ogoye e wi yath ka isomo wehegi ma yudore e Isaya 50 .ndiko6, kod 7 "Ne amiyo ng'uta ne jogo mane ogoya, kendo ne amiyo ng'uta ne jogo mane ogolo ng'ute; ne ok apando wang'a kuom wich kuot kod ng'uono. Nikech Ruoth Nyasaye biro konya; Adier Ruoth Nyasaye biro konya". Be inyalo chako neno kaka ng'ato nyalo yudo ng'wech gadier kendo pod ogeno Nyasaye? Yesu notimo kamano. Bende wanyalo, kuom ng'uono mar Nyasaye ma nigi hera, ka wachung' motegno e yie marwa.

Yesu ne ok en ng'at ma nigi teko kata ma onge ng'at ma nyalo geng'e. Ne osenyiso ji duto ranyisi kod gigo ma kelo mijing'o mondo gine tekone. Ne obiro mondo oyud masira e karwa omiyo ne omiyo ng'ute ne ng'wech mag ji maricho kendo ne omiyo wang'e ne ng'wech mag ng'anjo kod ng'wech mag ng'anjo. Wuod Nyasaye ne ok yudo wich kuot kuom .kelo wich kuot. Wannyalo neno e wehegi duto kaka bedo gi yie oriwre ahinya gi kum.Kata obedo ni en ng'at ma ji ng'adone bura,ne oketo pachne kuom chopo tichne nyaka giko. E gik moko duto, Yesu ne odhi nyime bedo motegno ne Wuonwa kendo omiyo Wuonwa nowacho kuome ni "Ma e Wuoda ma ahero, ma amorgo ahinya. Winje!"

Ka ne omaki kendo otimne masira, Yesu ne ok odok chien. Kaka osiepena ma ne ni machiegni ahinya noweyogi, ne ok odwogo chien. Be en gima ber mondo wachiwre ne Kristo? Dwoko en "Ee!" Wanyalo bedo joma niggi teko kendo ma niggi teko matin to Yesu en ng'at ma niggi yie ne jogo ma dwaro luwo bang'e. Gik ma kelo kuyo e ngimani ok pimre gi duong' mabiro ma Nyasaye biro miyo jogo ma niggi yie kuome.

KAR TIEKO

Achiel kuom adier madongo ma Muma ogolo en ni Yesu ma ja Nazaret, ma ne onyuol higni 2,000 mosekalo e Betlehem, ne en Nyasaye kendo en Nyasaye! Ka ne onyuole ne en nyako ma ne pok onyuolo kendo malaika ma ne olando ni obiro bedo gi ich nowacho ni ibiro luonge ni Immanuel, tiende en ni, "Nyasaye ni kodwa". Kuom donjo mare e piny, ne ondik kama: " E chakruok ne nitie Wach, kendo Wach ne ni gi Nyasaye, kendo Wach ne en Nyasaye ... Kendo Wach nobedo ringruok kendo nodak e kindwa, kendo ne waneno duong' mare, duong' kaka mar Wuode achiel kende mar Wuoro, ma opong' gi ng'uono kod adier." (1 Johana 1:1, 14) Ka Filipino nopenje ni, "Ruoth, nyiswa Wuoro", Yesu nodwoko ni: "Be asebedo kodu kuom kinde malach kamano, to pok ing'eya, Filipino? Ng'at ma onena, oseneno Wuoro." En adier ni, wang'eyo chal marwa mar dhano ma ok tek kendo ma ng'won, to Nyasaye nene okawowa ni wan gi nengo maduong' ahinya mane omiyo olimowa! Be idwaro neno Nyasaye? Ne ane Yesu! Yesu ne en Nyasaye mane obiro bedo kodwa e yo ma ng'ato ka ng'ato nyalo bedogo kendo ma jiwo chunywa.

To Yesu nowuok oko. Be nyalo bedo ni Nyasaye pod ni kodwa? Dwoko mar Muma en maler - Ee! To ere kaka? En kokalo kuom Roho mare. Winj weche ma Yesu nowacho kowuok e Johana 14: "Kendo abiro lamo Wuoro, kendo obiro miyou Jakony machielo, mondo obed kodu nyaka chieng'; Roho mar adier ... ung'eye, nikech odak kodu kendo obiro bedo e iwu." "Ka ng'ato ohera, obiro rito wachna, kendo Wuoro biro hera, kendo wabiro biro ire kendo wabiro timo ot marwa kode."

Giko mar wachno ok nyal geng'ore. Nyasaye Jachuechwa noparo ahinya kuomwa omiyo nobiro e piny e kit dhano mondo okonywa. Ne waluongo ni Yesu ma ja Nazaret. Ne odwogo e polo bang' chopo tich mare kae to nooro Roho Maler mondo okonywa. Kendo omiyo sani, Nyasaye Wuoro, Wuowi, kod Roho Maler dwaro timo otgi e chunywa. Gidwaro ni gibed giwegi e iye. Gidwaro ni wabed gi ng'eyo e ngimagi.

Ngima mar Kristo en ngima ma Yesu nodakgo kendo kit ngima ma wan bende wanyalo dakgo gi kony mare, ka wadwaro. Ka wadwaro dak e ngima ma kamano, nyaka wabed gi geno kuome. Som Jo-Hibrania 12:1-2: "... ring' gi kinda e piem ma iketo e nyimwa, ka wang'iyo Yesu, Jachuech kendo Jatieko yie marwa, ma ... noyieko yath..." Yesu nochako ngima mar roho ma pong'o kuomwa kendo obiro tieko. En e Ranyisi marwa ma nyaka waluw, Teko marwa sama waol, Japuonj marwa ma jiwowa kendo Jawar marwa ma rwakowa e lwete e laini mar giko.

Par jogo duto ma ne ochung'ne kod nengo ma ne ochulo mondo otim dwaro mar Wuon mare. Ne kaka Nyasaye nokelo duong' kokalo kuom yath, kokalo kuom masira, kod kokalo kuom tho. Ka iparo kuom masira mari iwuon, tim marach ma iseyudo, kaka osetiyo kodi kendo otimni marach, kod kaka en gima lit ahinya -ok en gima lich ni ok inyal ng'adone bura - ... ng'i e wi yath

kendo ine Ng'at ma ne gigolo lewni ma onge lewni kendo ne gikete kanyo mondo ji duto onene kendo onyiero.

Ka iparo kuom bedo ma ok owinjore e ngima, bedo ma ok owinjore mag kadi ma ne omiyi, kendo iwinjo ka idwaro wer machielo mar "ng'ato otimo ng'ato wende marach" ... ng'i e wi yath kendo ine Ng'at ma ne ogoye nikech ketho magwa.

Ka iting'o ng'uono kuom kwedo ma iseng'eyo, lit mar bedo "ok idwar" kata bedo gi hera mari ma ok owinjore ... ng'i e yath mar ng'uono kendo ine hera ng'iel piny kowuok kuom Jalno ma ne okethore kendo odagi.

Ka in gi luoro, ka Nyasaye oling', ka ngima ng'adoni piny kendo kuthe ng'adoni piny, ka isechiwo gik ma inyalo to gik ma inyalo nyalo ok oromo ... ng'i musalabani!

Ka ringreni opong' gi lit, ketho mar richo magi bedo e nyimi kinde duto kendo iparo ni ok inyal dhi nyime kendo idwaro weyo kata weyo ... ng'i musalaba! Neno Yesu. Ne otimo kamano! Ne oloyo! Onyalo neno ni itimo kamano bende!

Be iparo sigana mar wuoyi ma rawera ma jaber mane oloke obedo opuogno moti marach ahinya? Ne dhi dong' e chalno nyaka chieng' mak mana ka nyar kingi ma jaber ne omiye dhok. Ne okalo ndalo mage e pong' mar mudho, ka en gi kuyo kendo owinjo marach. En geno mane ma ne nitie mar bedo thuolo? Wang'e madongo ne ochung' matek, dende ne ng'ich, ne ng'ich, kendo ne nigi ng'ich, ringrene ne ng'ich ahinya kendo dhoge ne opong' gi pi ma ne ng'ich kinde duto. Ng'ano ma ne nyalo dwaro ng'adone bura? En adier ni ok en nyar kingi ma ber!

Kata kamano, odiechieng' moro, nyar kingi moro nobiro e puothno. Ne opong' gi hera kod mor, ka oneno ber e gik moko duto ma Nyasaye nochueyo. Ne odhi ng'iyo toad ma jaduong'no to ne ok oyudo ni en ng'at ma ng'ur. Kuom adier, ne oting'o wiye malo, oneno e wang'e machon ma ne nigi kuyo, kendo noketo ng'uono e wiye. Bang'e, ne odwoke obed ruoth ma jaber. Ne gibedo gi hera, ne gikendore, kendo ne gidak gi mor nyaka chieng'. En adier ni mano en mana wach ma ng'ato nyalo ng'eyo, to e ngima mar adier, en wach mar ngima Kristo. Ka ne en piny, Yesu nowuotho e piny Juda, Samaria, kod Galili duto "ka ng'iyo winyo." Ne omulo. Ne opuonjo. Ne ochango. Ne oloko ... ji ma ne olalo ... kaka Zakaio, jachoko osuru. Ne ogol oko e kanisa, ne omiye nying' mar jawuoro e piny ma ne omak, ne otudore nyaka chieng' gi nying' mar "jaketho", ne en ng'at matin ahinya ma ne oidho e wi yien mar mzabibu mondo omak wang' Yesu ka okalo. Yesu ne ochung' e wi yienno kendo noluongore owuon mondo odhi e ot mar Zakaio mondo ocham chiemb midhiambo kendo kapok odiechieng'no orumo, Yesu ne oseloko "toad" matinno obedo ruoth.

Kinde ka kinde, wachno ne en mana maromre. Kristo ne oyie gi jogo ma ne ogol oko, ne omiyo jogo ma ne olosi teko, ne ohero jogo ma ne ok ohero, kendo ne omiyo jogo ma ne ok onyalo thuolo mar ariyo. Kuom adier, an bende ne an ng'at moti ma ok ber nyaka Yesu nowuodha. To in to? Be idwaro ni iloki obed kaka Kristo kendo idak "ngima mar Kristo"? Mano e gima somogi duto wuoyoe.

E Matayo 5, Yesu miyowa gima chal gi picha mar ng'ato owuon. Magi gin kido ma Jakristo ka Jakristo onego obedgo kendo ma nyalo bedogo: bedo gi mwolo, ng'uono, mwolo, tim makare, ng'uono, kelo kuwe, kod bedo motegno. Mae oken list ma inyalo yieroe, kaluwore gi gima ihero kata kaka idwaro. Ok chal gi restoran ma nigi mesa ma opong' gi kit chiemo mopogore opogore kendo ji yiero mana gik ma gidwaro: "Ne, adwaro bedo ng'at ma nigi ng'uono, ma nigi kuwe, kendo ma ng'won, to ok ahero bedo ng'at ma ng'won, maler kata ma tim makare." Mae en picha ma owinjore mar Jakristo. Ok owacho kama: "Paulo, bed ng'at ma mwolo; Maria, bed ng'at maler; Kata kamano, Jakristo ka Jakristo onego obed gi kido gi duto kendo ka iyiene kendo itiyi kanyakla, Roho nyalo kelo gigo duto e in.

Ne bende ni ok oket ler ahinya e gima watimo, to en kaka wan (kido marwa). Mano en nikech, ka wan ji ma kare e chunywa, wabiro tieko ka watimo gik ma owinjore watim. "Bedo" telo ne "timo."